

Kjær: Det glæder mig, at man nu har hørt Udtalelser fra forskjellige Sider imod Forslaget under Nr. 36. Jeg maa tilstaae, at jeg skulde have glædet mig endnu mere, hvis jeg istedetfor dette Forslag havde seet et Forslag, der sagde: „De 14,000 Rb., der hidtil ere givne til Bøndehøiskoler' udgaae“. Jeg vil spørge de Herrer, der saa varmt anbefale Forslaget og give saa mange smukke Talemaader til Bedste for samme, om de ikke derved komme i en Modsetning til deres Bestræbelser i en anden Retning, nemlig Statsseminariernes Medlæggelse. De paaberaabe sig jo ellers, at man ikke behøver fra Statens Side at fremhjælpe saadanne Anstalter til Oplysningens Fremme, idet de mene, at disse nok ville komme tilstede ved egne Midler; men her mene de, at naar den fattige unge Mand skal staffles frem til bedre Oplysning, saa maa Statskassen give Tilskud. Dette er for mig en besynderlig Modsetning. Men hvad der er det værste ved, at slige Forslag fremkomme her, og ved slige Bestræbelser for at staffe Bøndehøiskolerne Tilskud fra Statens Side, det er, at efter min Mening ødelægger man derved Almuestolevæsenet. Der som de Herrer ville staae frem og sige: det er vor Mening, at Almuestolevæsenet skal ophøre at være en Statsindretning, det skal nu gaae over til Befolkningens egen Forsorg, saa forstaaer jeg deres Mening, skjøndt jeg dog ikke vil ønske, at det skeer, thi jeg troer ikke, at man er naaet saa langt hen, at det vil være rigtigt og forsvareligt at gjøre dette Skridt. Men naar de bestandig motivere deres Dptræden og deres Forslag derved, at dette Tilskud skal gives for at staffe den fattige Mand Oplysning, saa lyder det i mine Øren som en Ironi. Hvad ville De udrette med denne Summe 20,000 Rb. til at staffe alle fattige unge Mænd i Danmark en bedre Oplysning? (Stemmer: ikke alle) Alle dem, som ønske det, og jeg vil antage, at de fleste ønske det. Men jeg vil bede de Herrer rette deres Bestræbelser paa Almuestolevæsenet, saa kan der komme Sandhed tilstede i deres Bestræbelser. Naar man tager sig af Skoler, der frekventeres baade af Rige og Fattige, saa kan der blive Sandhed i, at man søger at staffe Oplysning til fattige unge Mænd, men saalænge Forsla-

get bringes frem, saaledes som Tilfældet er her, saa er det en blodig Ironi, og naar man tager den smukke og velklingende Indklædning bort, saa bliver der blot en huul Skal uden Kjerne tilbage. Jeg tør med saameget større Dristighed sige dette, som de Herrer kunne være forvisse om, at hvis jeg kunde see, at Forslaget virkelig vilde have en saadan Virkning, som deres Motivering antyder, saa skulde jeg, der ogsaa staaer paa det Standpunkt, at ville hjælpe Ungdommen frem, gjerne bidrage Mit dertil; men jeg troer ikke, at deres Forslag viser den rigtige Vej at gaae frem paa. — Nu hører jeg af det ærede Medlem, der har stillet Forslaget og især forsvaret det idag, at det ikke alene, som det blev udtalt af det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen), skal gaae ud paa at staffe de Paagjældende Dygtighed i Regning og Skrivning, give dem en god borgerlig Dannelse og gjøre dem til dygtige Landmænd, hvilket jeg vilde betragte som det højeste og største Gode, en ung Mand kunde opnaae i en saadan Skole, men at der skal dannes vordende Krigshelte ved Hjælp af disse 20,000 Rb. Det skal vel være ved denne Beaandelse, som jeg hører, der skal indgydes Nationen. Jeg antager imidlertid ikke, at de Herrer ville see deres Forslag gjøre Fyldest og bære Frugter i et saadant Omfang, som deres Motivering lyder paa. Det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Kühnel) bestred den Mening, der blev udtalt af det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds, og talte om „den rette Mand“ — det var vistnok dette Udtryk, det ærede Medlem brugte —, og han antydede, at det var det smukke Formaal og det Skønne i Høiskolernes Bestræbelser i Almindelighed, der skulde motivere Tilskudet. Jeg skulde imidlertid tage meget feil, hvis der ikke gaaer en meget forskjellig Mand igjennem de forskjellige Høiskoler; man kan vistnok ikke sige, at de beaandes paa samme Maade, saa at det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds har Ret i sin Betragtningmaade af dette Forhold. Jeg skal ikke forlænge Discussionen, men jeg skal indstændigt bede de Herrer om at hjælpe os til at forkaste slige Forslag, og til næste Aar skal jeg ikke tage i Betænkning at være